

פרשת חיי שרה, תשע"ז

1) בראשית פרק כג, פסוק א

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה.

2) בראשית רבה – פרשה נח, אות ג

רבי עקיבא היה יושב ודורש והצבור מתנמנם בקש לעוררן. אמר: מה ראתה אסתר שתמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא תבא אסתר שהיתה בת בתה של שרה שחיתה ק' וכי וז' ותמלוך על ק' וכי וז' מדינות.

3) קהלת – פרק ז, פסוק כח

אֲשֶׁר עוֹד בְּקֶשֶׁה נִפְשִׁי וְלֹא מְצֵאתִי, אָדָם אֶחָד מֵאֲלָף מְצֵאתִי וְאִשָּׁה בְּכָל אֶלֶה לֹא מְצֵאתִי.

4) קהלת רבה (שם)

בנוהג שבעולם אלף בני אדם נכנסין למקרא יוצאין מהן ק' למשנה, יוצאין מהן עשרה לתלמוד, יוצא מהם אחד להוראה, הה"ד אדם אחד מאלף מצאתי.

5) בראשית רבה – פרשה נח, אות ג

"ויהיו חיי שרה מאה שנה" - "יודע ד' ימי תמימם ונחלתם לעולם תהיה" (תהלים לז) כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים.

6) חתם סופר על התורה – פרשת חיי שרה

האחרונים מלאו כל שנותי כ"ל, וכיניו דקאמר המדרש כשם שהם תמימים בזמנם האחרון כך כל שנותיהם תמימים מלמפרע ושזה הוא כוונת הכתוב יודע ה' ימי תמימים אוחן מעט ימים שהיו תמימים ונחלתם לעולם הריב כמו מעולם הריב מיום שנבראו עד עכשיו — וסמוך זה אלל הכתוב הזה כי בתחלה נקראת שרי וכשעלתה למדרגה יותר קדושה נקראת שרה וחייתה בשם הזה ובמדרגה הלז מיום היתה בת ל' עד בת קכ"ז שהוא ל"ז שנים גמטרי' ויהי' ע"כ ויהי' חיי שרה שהי' שרה הריב רק גמטרי' ויהי' ל"ז שנים בשם שרה, ומי' מאלה שנה ועשרים נחשבו השנים כאלו הריב שני חיי שרה ולא חיי שרי. [תלד"ק].

ויהיו חיי שרה, במדרש זש"ה יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם הריב כדניקים כשם שהם

תמימים כך שנותיהם תמימים. ר"ל כי תמים ממש א"ל בשום אופן אפי' מרע"ה כתיב ותחסרהו מעט מאלקים [כר"ה כ"א:] אלא כל לדיק נקרא תמים לפי ערכו ובכל יום מוסיף תמימות עד שהמול ה' חסר צבתי היום, ומחר עוד יוסיף וכן לעולם עד שציוס אחרון לפני סילוקו הוא חכנית תמימות שלו, נמלא לכאורה אין לו אלא יום או יומים תמימים הימים האחרונים, אלא שהקב"ה מחשב אז כל שנותיו מיום שנברא לשנים תמימים כיום האחרון הריב כי כולם היו מדרגות וסולם לעלות למדרגה האחרונה הזאת, וכיניו דאחז"ל [קידושי ל"ח]. שאמר מרע"ה היום מלאו ימי ושנותי פי' ע"י שמלאו היום ימי

7) משלי – פרק לא, פסוק כה [אשת חיל היא ההספר של אברהם אבינו לשרה אמנו¹

עַז וְהָדָר לְבוּשָׁה, וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן.

8) תולדות יעקב יוסף – פרשת בראשית

וז"ש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד, ר"ל אחר הבדלה נעשה ערב כסא לבוקר, לכך שניהן יחד, גם הערב, נקרא יום אחד, והבן.

¹ עיין מדרש תנחומא אות ד

9) תולדות יעקב יוסף – פרשת דברים

והענין, דשמעתי ממורי זלה"ה יתרון האור הנמשך מן החושך וכו', ודפח"ח. ויש בכלל זה יתרון האור הנמשך מן חושך של עצמו, או מחושך של זולתו, וזה ביאור פסוק (בראשית א, ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד וכו', יעו"ש שהארי כתי' בענין זה.

10) תולדות יעקב יוסף – פרשת אמור

ועצה יעוצה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה (פסחים נ ב), ואז מעלה האדם גם לימוד שלא לשמה שהי' בחיצונית יכנס לפניו, וכמו שכתבתי ביאור קושיית התוספות בפסחים (שם ד"ה וכאן), איך שנעשה שלא לשמה כסא אל לימוד לשמה, והבן. ובחינה זו הוא באדם פרטי, שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומעלה בעצמו שלא לשמה על ידי לימודו לשמה.

11) תולדות יעקב יוסף – פרשת חקת [וע"ע בהקדמה לספר תשואות חן (ר' גדלי' מליניץ זי"ע)]

ולזה אמרו בש"ס (פסחים נ ב) לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ודקדקו לומר לעולם יעסוק וכו', דדוקא צריך תחלה שלא לשמה. והטעם נ"ל, דשמעתי ממורי ביא[ו]ר פסוק (תהלים קיט, נט) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, כי אם ירצה לקום חצות לילה רק לשם שמים ללמוד, יתגרה בו יצה"ר, לכך עצה יעוצה שיתעורר לדבר לעסוק בצרכיו ודרכיו שיש בו שייכות אל היצה"ר, ואח"כ ואשיבה רגלי אל עדותיך, וכיוצא בזה בשאר ענינים, ודפח"ח. ושפיר אמרו תחלה יעסוק שלא לשמה, שמתוך זה יוכל לבוא לשמה, ואשיבה רגלי אל עדותיך, מה שאין כן כשירצה לעשות מיד לשמה, יתגרה בו היצה"ר להלחם כנגדו ויתבטל מכל וכל, לכך איש החכם בתחבולות יעשה מלחמה, והחכמה תחי' בעלי'.

12) בית אהרן – פרשת נצבים (בשם ר' שלמה מקארלין זי"ע)

13) הקדמה לספר המקנה על מסכת קידושין – אות מב

14) מסכת תענית דף ז.

אמר רב נחמן בר יצחק למה נמשלו דברי תורה כעץ שנאמר (משלי ג, יח) עץ חיים היא למחזיקים בה לומר לך מה עץ קטן מדליק את הגדול אף תלמידי חכמים קטנים מחדדים את הגדולים והיינו דאמר ר' חנינא הרבה למדתי מרבתי ומחבירי יותר מרבתי ומתלמידי יותר מכולן.

15) במדבר (קרח) – פרק יח, פסוק כז (ע"פ אמרי יוסף – סוף פרשת קרח בשם מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע)

וְנָחֵשׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם פְּדָגָן מִן הַגֶּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן הַיֶּקֶב.